Special Edition

bibban

FINLANDS SVENSKA BIBLIOTEKSFÖRENINGS MEDLEMSTIDNING NR 2/2012

In English

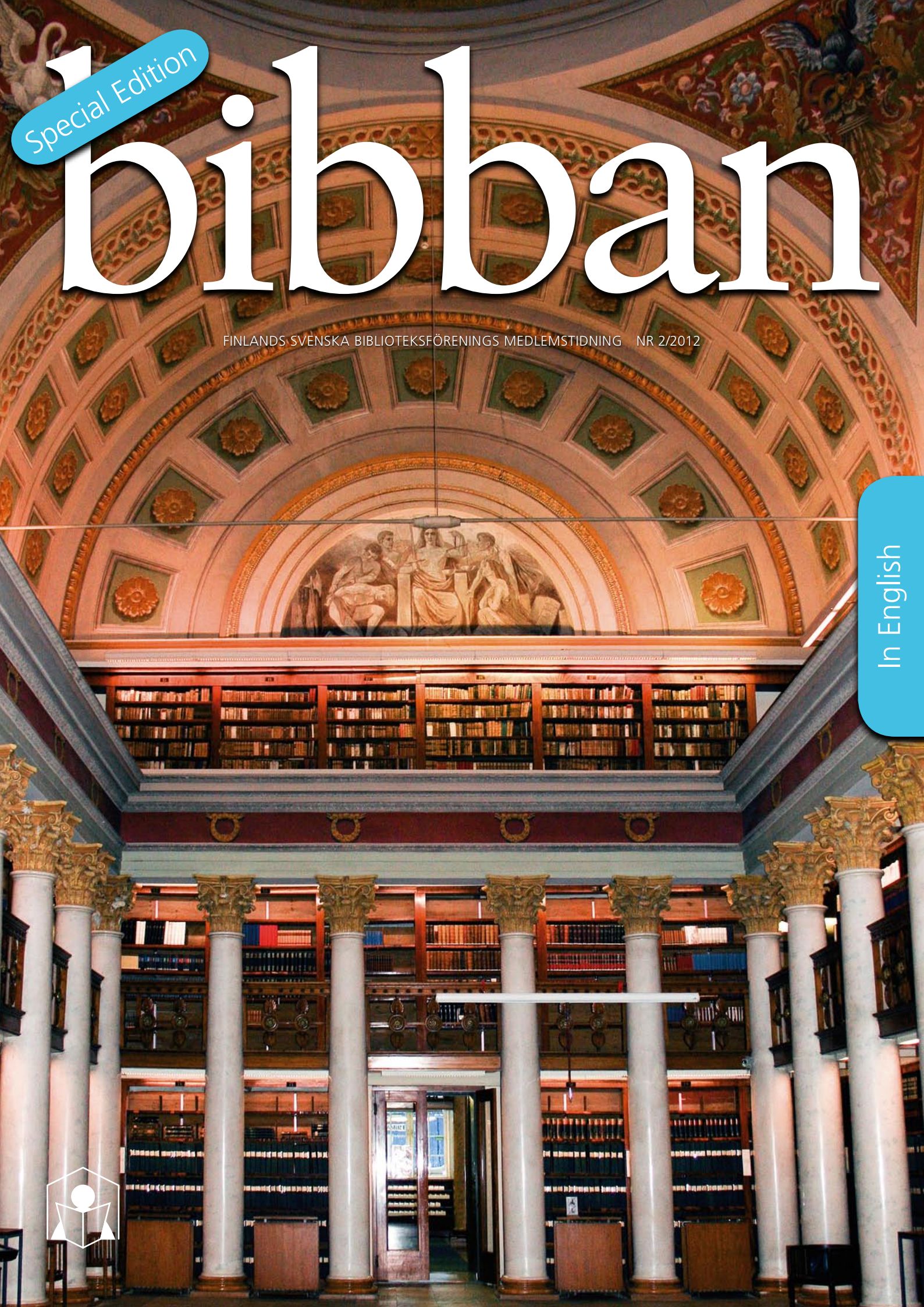

Vi lånar ut mycket t.ex. videofilmer, paraplyer. poesi och tidskrifter, men vid bankböcker säger vi stopp!

BJÖRN LINDWALL

Innehåll

4. Library services for Swedish-speaking Finns
6. Higher Education Libraries
7. Finland's Swedish Library Association
8. The Helsinki Jewish library: a small yet big one
14. Fokusgruppmetoden
16. Bokkarnevalsyra i Larsmo
18. Hon styr IFLA
20. Biblioteken i det massmediala flödet
22. Verksamhetsberättelse 2011
26. Pigga 150-åringar

Bibban
är Finlands svenska biblioteksföreningens medlemstidning, som utkommer tre gånger om året. Bibban publiceras även på www.fsbf.fi.
Kontaktuppgifter för redaktionen och styrelsemedlemmarna finns i styrelselådan på denna sida.
Chefredaktör
Anna-Maria Malm
Redaktörer
Ellinor Hjerpe
Lena Sågfors
Ansvarig utgivare
Christian Nelson (ordf.)
Layout
Mattias Wikström/Tigerbyte
Pärmbild
Anna-Maria Malm
Tryckeri
Forsberg, Jakobstad
Annonser
Vill Du annonsera i Bibban? Tag i så fall kontakt med någon av redaktörerna.
Annonspriser:
Helsida (bakpärm) 350,00 €
Helsida (inlaga) 300,00 €
Halvsida 200,00 €
Fjärdedelssida 150,00 €
Material
Material som skall publiceras i tidningen levereras enklast per e-post till någon av redaktörerna.
Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera text och bilder före publikation och ansvarar ej för returnering av inskickat material.

Bästa läsare

Detta nummer av Bibban är ett specialnummer med en del av texterna på engelska. Vi har velat ta tillfället i akt att presentera vår förening och den finlandssvenska biblioteksvärlden för våra gäster på sommarens stora konferens, IFLA:s World Library and Information Congress.

Bibliotek världen över möter liknande utmaningar, oavsett om det är frågan om allmänna bibliotek, vetenskapliga bibliotek eller forskningsbibliotek. Vilken roll kommer biblioteken att ha i den allt mera digitaliserade världen? Hur kan biblioteken också i framtiden uppfylla sitt viktiga uppdrag att främja demokratin genom att ge alla tillgång till information? Hur kan biblioteken stärka våra samhällen och våra organisationer i framtiden? Vi behöver samarbete och diskussion över nations- och biblioteks-sektorsgränserna för att tackla dessa stora frågor. Både WLIC och FSBF:s årskonferensprogram kommer att bjuda på intressanta diskussioner och insikter. Ta del av IFLA:s ordförande Ingrid Parents syn på bibliotekens roll i framtiden inne i tidningen.

Jag hoppas att ni alla har en vederkvickande sommar med tid för avkopplande aktiviteter och spännande läsning. Vi ses i Helsingfors i augusti!

Christian Nelson,
ordförande för FSBF,
president of FSBF

In English

Dear readers

The journal you are reading is a special edition of Bibban, the journal of Finland's Swedish Library Association. Bibban is normally published in Swedish, but we have decided to let this edition have some texts in English to give you the opportunity to get to know our association and our mission.

I would like, on behalf of all members of Finland's Swedish Library Association, to welcome you all our guests and delegates to the World Library and Information Congress. This is the 78th IFLA General Conference and Assembly, and the second held in Finland and our capital Helsinki.

Libraries around the globe are facing similar challenges, whether they are public libraries, academic libraries or research libraries. What will the role of the library be in the digitalized world? How can libraries continue to be crucial democratic institutions giving access to information? How can our libraries be a force empowering our societies and our organizations? These are issues that we will have the chance to discuss and debate during our conference. By exchanging experiences and thoughts from different parts of the world, and from different types of libraries, we can together tackle these important issues for the future of the libraries.

I know that you will have an informative week here at the conference. I hope the presentations will be interesting, inspiring and surprising. You will meet thousands of colleagues from around the world. I hope that this will give you many ideas to bring home to help develop both your library and yourself as a library professional.

I also hope that you will have a chance to get to know a little bit of the city during your stay here. Even here in the north of Europe a sunny summer day can be a lovely experience, so let's hope for good weather!

FSBF 2012
Styrelsen
Christian Nelson
Ordförande
Bibliotekarie, Tritonia
christian.nelson@fsbf.fi
Tel. 044 7612674
Holmlund, Marika (ÖS)
Ansvarig för medlemsregistret
Bibliotekarie,
Stadsbiblioteket i Kristinestad
marika.holmlund@krs.fi
Knutar, Tove (ÖS)
Sekreterare
Bibliotekschef,
Vörå kommunbibliotek
tove.knutar@vora.fi
Malm, Anna-Maria (SFS)
Chefredaktör för Bibban
Bibliotekarie,
Raseborgs stadsbibliotek
mia.malm@raseborg.fi
Nygård, Barbro
Vice ordförande, Helsingfors
babo.nygard@gmail.com
Nystedt, Barbro (SFS)
Kassör
Biblioteksfunktionär,
Ingå kommunbibliotek
barbro.nystedt@inga.fi
Storbjörk, Leif (ÖS)
Ordförande för ÖS
Biblioteksdirektör,
Stadsbiblioteket i Jakobstad
leif.storbjork@jakobstad.fi
Suppleanter
Fokin, Rebecka (su/Nystedt)
Bibliotekarie, Pargas stadsbibliotek
rebecka.fokin@pargas.fi
Hjerpe, Ellinor (su/Malm)
Biblioteksamanuens,
Åbo Akademis bibliotek
ellinor.hjerpe@abo.fi
Johansson, Isabel (su/Holmlund)
Bibliotekssekreterare, Tritonia
isabel.johansson@tritonia.fi
Sandén, Sara (su/Storbjörk)
Biblioteksfunktionär,
Pedersöre kommunbibliotek
sara.sanden@pedersore.fi
Sågfors, Lena (su/Knutar)
Pedagogisk informatiker,
Vasa stadsbibliotek
– landskapsbibliotek
lena.sagfors@vaasa.fi
Wilenius, Eva (su/Nygård)
Specialbibliotekarie,
Esbo stadsbibliotek
eva.wilenius@espoo.fi
Södra Finlands sektion (SFS)
Ordförande
Anna-Maria Malm
Sekreterare
Ellinor Hjerpe
Österbottniska sektionen (ÖS)
Ordförande
Leif Storbjörk
Sekreterare
Lena Sågfors

Medlemsavgift
Ordinarie medlem: 20 €
Studerande, arbetslösa, moderskapsledigа och pensionärer: 10 €
IBAN: FI1280001270200513
BIC: DABAFIHH
Referensnummer: 30 050 15
Betalarens namn bör vara samma som medlemmens.
Adressändringar
Meddelas till Marika Holmlund per e-post till fsbfmedlem@gmail.com
Webbplats
http://www.fsbf.fi

Barbro Wigell-Ryynänen

Library services for Swedish-speaking Finns

In English

In a bilingual municipality, the needs of both language groups shall be taken into consideration on equal grounds. (Library Act 2 § 4)

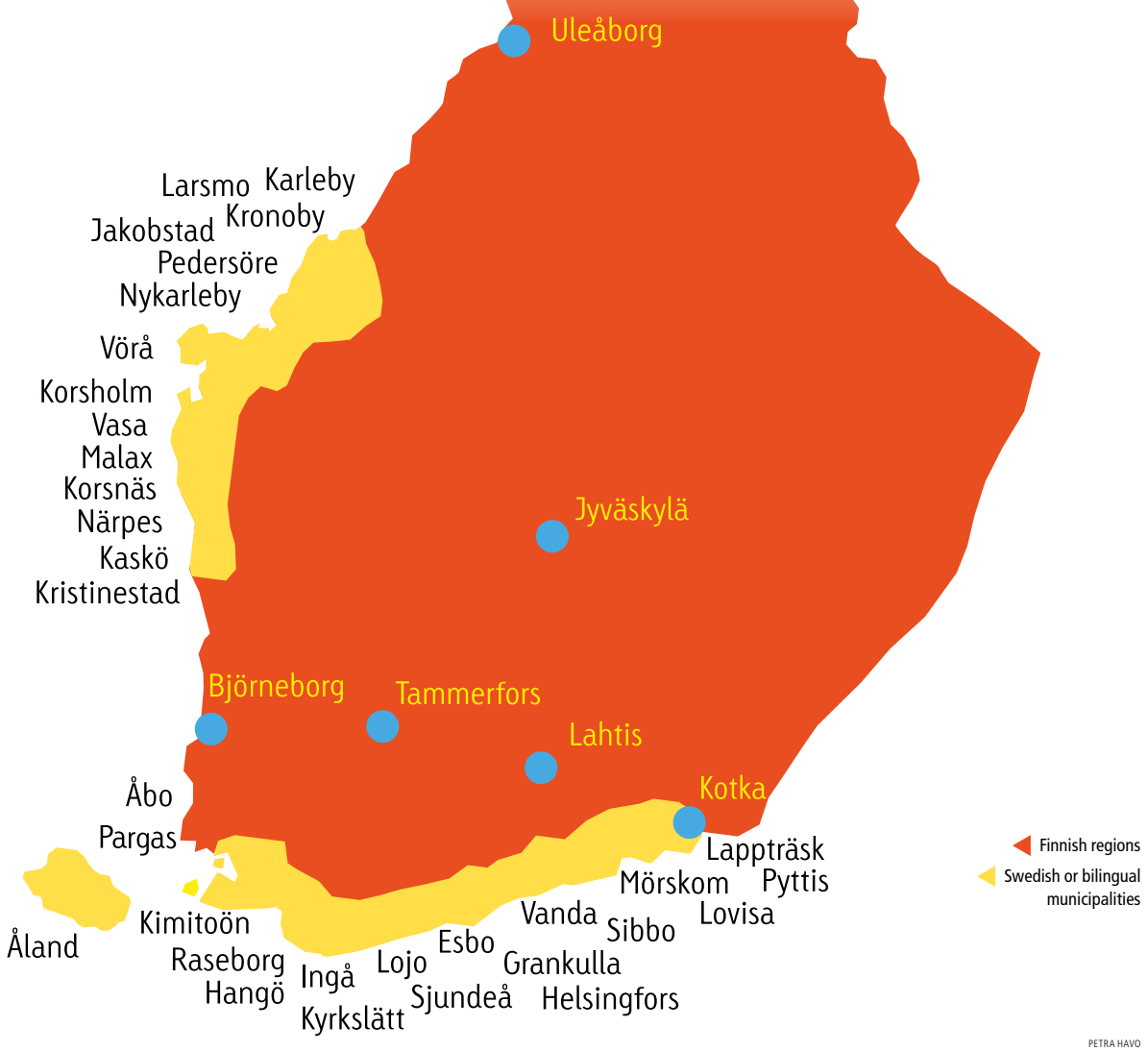

PETRA HAVO

The official languages of Finland are Finnish and Swedish. In mainland Finland Swedish is the mother tongue of about 275 000 citizens.

In the self-governing Åland Islands, a monolingual Swedish-speaking region of Finland situated in the archipelago between Finland and Sweden, there are a further 25 000 citizens that speak Swedish as their mother tongue.

The Swedish-speaking minority comprises 5.5 % of the population in Finland.

In mainland Finland 35 % of the Swedish-speaking Finns live in bilingual small towns and municipalities where the Swedish language dominates. About 50 % live in bilingual towns or cities where Finnish dominates, or live in officially monolingual Finnish-speaking towns and municipalities. There are three small municipalities in Ostrobothnia where Swedish is the only official language. About 6 % of the inhabitants of Helsinki have Swedish as their mother tongue.

Both Finnish and Swedish are compulsory school subjects. In polytechnics and universities there are compulsory examinations to pass in both domestic languages, and there are language requirements for civil servants.

There are schools where only Swedish is spoken and a university for Swedish-speaking students. There are also radio and television channels that broadcast in the Swedish language.

There are authors who have written and are writing in Swedish, for example the so called modernists from the first decades of the 20th century, Edith Södergran, Hagar Olsson and Elmer Diktonius, that are still valued, also in Sweden. The national poet of Finland, J. L. Runeberg, wrote in Swedish.

Libraries face challenges

Apparently, most of the challenges libraries face today are the same for all libraries, regardless of which language is used when serving the patrons. But there are some special problems and certainly differences.

In a municipality where about half of the population speaks "the other domestic language" the acquisition budget for library material has to be divided in two. In other words, each language group has only half of the material they would have had in a monolingual municipality. Years ago state subsidies were earmarked for costs, caused by both domestic languages being spoken in the municipality, but this is not the case anymore.

Saami is an official language of Finland, spoken in the northernmost regions of the country by approximately 6 000 inhabitants. Between Saami home areas in Northern Norway, Sweden, Russia and Finland there is extensive cooperation.

There can be many other languages spoken in the municipality, of course. If there are larger groups of people in the municipality speaking a certain language the library is obliged to buy library material especially for them. Smaller language groups are served by the Multilingual Library in Helsinki.

Qualification requirements to work in a library in Finland

Åbo Akademi University in Turku supplies library education at the university level in Swedish.

In Finnish, library and information sciences can be studied at a couple of universities and additionally at many polytechnics.

Vocational qualification is offered in Swedish by an educational institution called Porvoo International College. Studies are conducted on site and over the Internet, by students from all over Swedish-speaking Finland.

According to the qualification requirements in the Library Decree, a minimum of 45 percent of the personnel employed by the municipal library system must have a university degree or a corresponding polytechnic degree. The university degree must be comprised or supplemented with higher education studies in library and information sciences. The requirement is a minimum of 60 ECTS points in library and information sciences.

A minimum of 70 percent of the personnel employed by the municipal library system must have a university degree, polytechnic degree or alternatively a vocational qualification.

The person directing a municipal library system or one or several branches shall have a master's degree.

Many of the bilingual municipalities are small, recruiting can be quite a challenge. But also in Helsinki, for instance, special arrangements have to be made. Recruiting and concentrating Swedish-speaking personnel and Swedish library material to these areas must be accomplished to serve our many Swedish-speaking patrons. A librarian who serves Swedish-speaking patrons should not only speak the language, he or she should know the new books of the Swedish authors in Finland, and new books published in Sweden, too. They also must know about the history of literature of Finland and Sweden. Film, music, magazines and newspapers can also be found in both official languages in our libraries.

The web, e-books

We have a saying, "and the same in Swedish", referring to more or less official speeches held at various occasions when part of the speech is repeated in the other domestic language. Official printed documents, legislation, various regulations must be available in both official languages. Today more and more of these documents can be found on the web.

Library websites are very often trilingual, as well as the websites of the Ministry of Education and Culture and libraries.fi.

Libraries with many Swedish-speaking patrons have already for some time been able to buy their e-books from Sweden. In Finland, development has been slower, but the situation is changing rapidly. There are pilots and work groups on a national level, working with models for acquisition and lending of e-books in public libraries, in cooperation with publishers. Both domestic languages have to be taken into consideration of course.

In conclusion the story tells in 1940 Bertolt Brecht, on the run from the Nazis with his family, mistress and 26 pieces of luggage in Helsinki made the sometimes quoted observation that Finns are silent in two languages. We might not be so very talkative in the eyes of foreigners, but give us a mobile phone and there will be no end to what we have to say, in Finnish, and regarding 5.5 % of us, in Swedish!

Barbro Wigell-Ryynänen is a Swedish-speaking Finn and Counsellor for Cultural Affairs at the Ministry of Education and Culture.

TRITONIA

In English

Higher Education Libraries

TRITONIA

TRITONIA

ÅBO AKADEMIS BILDBANK

Christian Nelson

In addition to the public libraries of the municipalities there are also university libraries and polytechnic libraries with Swedish as their official language. There are approximately 17 000 students with Swedish as their mother tongue at the institutions of higher education in Finland.

Naturally the language used in the libraries of the institutions is the same as the official language of the institution. Additionally English is used in customer communication. Some of the libraries are monolingual Swedish, like the libraries of Åbo Akademi University in Turku, Hanken School of Economics in Helsinki, and Novia University of Applied Sciences. Examples of officially bilingual libraries are Helsinki University Library and Aalto University Library.

The Tritonia Academic Library in Vaasa is a unique library as it serves not only one, but five institutions of higher education, of which three are universities and two are polytechnics. Three of the institutions Åbo Akademi, Novia, and Hanken School of Economics are monolingual Swedish. One institution University of Vaasa is monolingual Finnish, and Vaasa University of applied sciences uses both Finnish and Swedish as official languages. Both Swedish and Finnish are also official languages of the Tritonia Academic library, and all official documents are available in both languages. In customer service and information also English is often used.

In English

Finland's Swedish Library Association

Finlands svenska biblioteksförening (FSBF, Finland's Swedish Library Association) is a non-governmental organization, with responsibility for Finland-Swedish library issues. The association has about 400 members. FSBF aims at supporting the Finland-Swedish identity and culture in libraries, in both Swedish speaking and bilingual settings. One of the strengths of the association is that it brings together different types of libraries: public, academic, polytechnic, and research libraries.

The association cooperates actively with other library associations, nationally as well as internationally, as a member of IFLA and EBLIDA organizations.

The Swedish Library Association of Ostrobothnia and the Swedish Library Association of Southern Finland were founded in 1938 and 1945 respectively. In 1982, the two associations joined forces to form Finland's Swedish Library Association.

The Finland's Swedish Library Association plays an important role as an organizer of further education on current library topics in Swedish. It organizes conferences, seminars, and excursions. FSBF also functions as a networking platform creating opportunities for contacts and cooperation between the Swedish-speaking library professionals in different parts of Finland, and from different types of libraries.

FSBF regularly engages in a variety of library promoting projects. The association has called attention to the need for essential library tools in Swedish for libraries in Finland, such as thesauri and cataloguing rules. These tools are developed in cooperation with other organizations. One of the recent projects was Joy of Reading, which aimed at creating activities in local libraries to enhance reading. Another completed project focused on the situation of school libraries.

FSBF publishes its journal Bibban (slang for library in Swedish) three times per year. The journal focuses on current national and international library related trends and activities.

Whenever necessary, FSBF assigns committees consisting of experts to work in special fields, e.g. international library issues, web services of libraries and document description.

In English

Jutta Leffkowitsch

The Helsinki Jewish library: a small yet big one

UZI VARON

In my spare time when I retired I planned in detail to supplement genealogy with family anecdotes in writing. It was intended to be a retirement project. In any event, this was my standard reply, when people somewhat dismayed asked me what I would do, when my professional carrier ceased.

In my possession I had several boxes of old photos, yellowing documents, and long ago read letters, but the stories I knew so well, did not find a written form. Finally, I brought some of the documents to the community office in Helsinki from where they could be sent to an archive for safe keeping.

When I was there I was asked by the community manager what I had done as a career. I replied that I was a retired librarian. He then went on to ask me "Do you want to take care of our library?", I replied "Yes, of course".

There I was, exactly one year later in a very small room at Malminkatu 26 in Helsinki, surrounded by well-stocked bookshelves and an unmistakable smell of old book dust. I was a librarian of the Jewish library in Helsinki.

The past

The Jewish community of Finland was never a big one and has only existed for 175 years. During the Swedish rule Jews were only permitted in a few cities, none of them in Finland. Most Finnish Jews are descendants of former Russian cantonist soldiers being given the right to remain where they last had served their military service. These few soldiers and their wives formed a community, interacted in the development of the Finnish society and built themselves a school, and synagogues and slowly acquired the language of the country of Finland.

Ninety years ago, in the spring of 1922 in Finland, four young men were deeply worried by the fact that Yiddish was no longer frequently spoken. They decided to form a collection of books in Yiddish and make them available to community members. A circular letter was sent out. Books were donated and one year later a library with some 80 volumes was started as part of a cultural club. Yiddish was never strong among the community members and the library was soon lending books in several languages. The collection grew year by year.

During WWII parts of the book collection of the Viipuri Jewish community was saved and included. Approximately 500 books were donated to the newly founded state of Israel and 300 books were lost due to a severe water damage thirty years ago.

Today the active book collection consists of 3 500 titles in nine languages. In 2011 there were 175 visitors that borrowed 583 books during 140 opening hours. Compared to 1985 only some 330 books were borrowed from the library

The present

There is something deeply asymmetric about small libraries, the contrasts are conspicuous. Ninety years of age and 15 m², the Jewish library is open 4 hours a week. The Jewish library has 3 different locations where you can pick up or return books. Because we have a really tiny budget and books in the field of Jewish interest are quite numerous we must be selective in what we purchase. From time to time we have more volunteers than there are subcategories in the classification and the actual shelving arrangement is a design, extracted from seven different classifications for Jewish libraries. Some of the books are arranged alphabetically from the right to the left, others from left to right. Of course not on the same shelf, that would be real confusing!

The visitors are rather regular, dropping by to say a word on their way to meetings or classes. Or stopping by to sip a cup of tea, and discuss any interesting topics of the day. A fast growing part of the donated book collection is in ivrit, that is modern Hebrew. Sifria, the Hebrew word for library has come to mean both the Ivrit collection and the people. Every Tuesday men meet to discuss books and enjoy the company of each other. The most popular books are on Jewish humour, biographies telling about Finnish Jews or WWII experiences and cookery books from lochsen to latkes.

Spontaneous and planned cultural activities take place in the Jewish library. A presentation of the architectures of Helsinki, and photo accounts of a tour of India, along with a recital of a visiting tenor singer are just examples.

Literary events are arranged on a regular basis. These presentations are done by translators and authors of fiction as well as non-fiction, both within the Sifria concept and the entire library. These events are always produced by visitors and volunteers with some staff backing and they are well-attended.

The future

Some google-knowledge: when googling on "Jewish library" one gets 90 million hits in 0.23 seconds. By going digital the library is now equipped to handle its collections and serve its patrons in a more efficient manner.

Every library is an expert in co-operation and this is quite important for small, speciality libraries. So, the library will go on working with organizations and pedagogical institutions within the community and with other interested institutions and libraries. We are aiming to collect, preserve, and endow the rich diversity of knowledge and culture of the Finnish Jewry. In the near future, part of the ancient collection in Yiddish and Hebrew, which is out of reach today of interested parties, will be transferred to The National Library of Finland. Guarded there as a separate collection, enriching the knowledge of one of the Finnish minority cultures.

Jewish literature is really and truly extensive and well represented in Finnish libraries. But here the books are, let's say assimilated, forming a significant part of actual knowledge and entertainment. In the Jewish library in Helsinki, the collection represents an entirety of cultural features and knowledge providing thus a deeper understanding of one minority in, hopefully, a multicultural society.

The Jewish library has four doors, one leading to a cubbyhole named Gordin's cupboard, after a well-known antiquarian and book lover. When I first saw this corner of the library it was small, dark, and distressingly dusty. When I entered it, I was happy to find documents, amazing objects including pieces of family history and long ago forgotten books on their way to their final resting place in the graveyard.

According to Jewish tradition books, designated Holy books, are buried with veneration and great respect, as memories of mankind should.

The Jewish library is open on Tuesdays from 4 pm–8 pm. The library is closed on Jewish holidays and during summer holidays from mid-June to mid-August.

The Helsinki Jewish community library welcomes you.

◀ On the right **Jutta Leffkowitsch** accompanied by **Shimon Levin** on the left, in the Jewish library in Helsinki

This text is based on facts presented in:

- Juutalainen kulttuuri. Toim. Tapani Harviainen, 1998
- Juutalaisuus Helsingissä, 1986
- Muir, Simo: Studia Orientalia 100, 2004
- Torvinen, Taimi Kadimah, Suomen juutalaisten historia, 1989

In English

ESBO STADSBIBLIOTEK

▲ **Bonddans** i Sello 2011

Vårmöte i Helsingfors 27.4.2012

Ellinor Hjerpe

En solig dag i april hölls föreningens vårmöte vid Svenska social- och kommunalhögskolan i Helsingfors. Femton personer slöt upp och vi började med kaffe och smörgås i Soc & Koms café. Vårmötet hölls i festsalen med **Susanne Ahlroth** som mötesordförande och **Ellinor Hjerpe** som mötessekreterare. Årets verksamhetsberättelse och bokslut godkändes och den föregående styrelsen beviljades ansvarsfrihet i vanlig ordning. Efter mötet fortsatte eftermiddagen med tre intressanta presentationer. Det övergripande temat för dagen var hur bibliotek kan marknadsföra sig och hitta nya verksamhetsformer. Först på scen var **Eva Wilenius** som berättade om de erfarenheter hon har från Sello och Entresse biblioteken i Esbo. Hon bjöd på en underhållande och tänkvärd presentation. De allmänna biblioteken måste allt mer profilera sig med annan verksamhet utöver att låna ut böcker för att fortsätta vara relevanta i dagens samhälle. För att åstadkomma det måste biblioteken ställa in sin tankevärld i en mer kundorienterad riktning och också satsa mer på marknadsföring och image. Vid Sellobiblioteket har man personalmöten en gång i veckan ute i biblioteksalen där också kunder kan lyssna och delta. Biblioteken är ju till för kunderna, därför är det bra att vara öppen och involvera dem i utvecklandet av verksamheten. En biblioteksväst har också tagits fram åt personalen så att kunderna genast kan se vem de kan vända sig till med frågor. Att även provocera en aning och pröva på nya lite tokiga saker är bra, det viktigaste är att inte vara rädd för att misslyckas. Som bekant är det ju så att om man aldrig tar ett första steg kommer man inte heller någonstans.

Dagen fortsatte med att vi fick höra om en av de nyskapande verksamheterna som finns vid Sellobiblioteket. **Raisa Alameri,** i sällskap med läshunden **Börje,** berättade om Börjes jobb vid biblioteket. Börje är en så kallad READ-hund (Reading Education Assistance Dogs), utbildad enligt den amerikanska organisationen Intermountain Therapy Animals riktlinjer. Det finns ca 2000 READ-hundar i världen och Börje är hittills den enda i Nordeuropa. Lästerapi med hjälp av hundar är ett innovativt sätt att tackla lässvårigheter. I snart ett år har Börje två timmar i veckan hjälpt personer med lässvårigheter att öva läsning. Både barn och vuxna kan anlita Börje under sex sessioner. Lästerapihundar har en lugnade effekt, såsom sänkt blodtryck och minskade stressnivåer hos den som läser, eftersom hundens feedback uteslutande är positiv. Även personer som råkat ut för olyckor eller sjukdomar som påverkat den kognitiva förmågan kan ha nytta av Börje som stöd vid läs- och skrivrehabiliteringen. I Börjes blogg, lukukoira.blogspot.com, kan man läsa mer om hans jobb.

Dagens avslutande presentation var en diskussion om kulturproducentskap mellan **Anders Derefalk** från Produforum, Eva Wilenius och **Barbro Nygård.** Produforum strävar till att skapa ett nätverk för kulturaktörer som musiker, konstnärer, fotografer, teatergrupper och författare i Svenskfinland. För bibliotekens del kan Produforum bistå med att hitta lämpliga samarbetspartner för att skapa program och tillställningar vid biblioteken. Produforum upprätthåller en e-postlista, kulturpost.fi, där man kan prenumerera på uppdateringar om aktuella händelser inom den finlandssvenska kulturvärlden. Gå gärna med i e-postlistan! Efter de intressanta presentationerna avrundades dagen med middag på Restaurang Rodolfo innan vi åter begav oss iväg åt olika håll.

EBLIDA:s årsmöte 2012

Susanne Holmlund
Tritonia

Susanne Holmlund representerade FSBF vid EBLIDAs (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations) årsmöte i Köpenhamn den 10 maj. EBLIDA är en paraplyorganisation för föreningar och institutioner inom biblioteks-, informations-, dokumentations- och arkivområdet i Europa.

EBLIDA fokuserar på frågor rörande det europeiska informationssamhället: copyright, licensiering, kultur och utbildning, samt förespråkar obehindrad tillgång till information och utför även lobbyverksamhet inom detta område. Inom EBLIDA verkar tre expertgrupper: EGIL (Expert group on Informartion Law), EGSIS (Expert group on Culture and Information Society) samt EGDO (Expert Group on Digisation and Online Access). EGIL arbetar för medvetenhet om juridiska frågor som påverkar anskaffning och tillgång till information för bibliotek och arkiv samt ger förslag rörande lagstiftning och lagändringar som skulle kunna förbättra bibliotekens och arkivens ställning på detta område. EGDO arbetar med frågor rörande digitalisering och online access. EGCIS' arbete är koncentrerat till kulturella och informationssamhälleliga frågor med tyngdpunkt på bibliotek och arkiv.

Under mötet valdes ny ordförande och ny styrelse för perioden 2012–2015. Ny ordförande är **Klaus-Peter Böttger** (Bibliotekschef för biblioteket i Essen, Tyskland). Styrelsen består av 10 medlemmar från Spanien, Nederländerna, Storbritannien, Sverige, Grekland, Danmark, Portugal, Italien och Finland. Finland representeras av **Leena Toivonen** (Finlands vetenskapliga biblioteksamfund) och hennes suppleant, som representerar FSBF, är Susanne Holmlund.

Mötet hölls i Den sorte Diamant, Danmarks Nationalbibliotek och som värd stod Danmarks biblioteksförening.

Läs mer om EBLIDAS verksamhet på www.eblida.org.

WIKIMEDIA COMMONS PUBLIC DOMAIN

▲ **Den sorte Diamant,** Danmarks Nationalbibliotek

Österbottniska sektionen på LittFest i Vasa

Leif Storbjörk
Ordförande för ÖS

Österbottniska sektionen sammankom i Vasa 12.11.2011. Vi gjorde ett studiebesök till Tritonia och hade annat trevligt lördagsprogram. Vi deltog i Littfest seminariet Konstens jag – jagets konst på förmiddagen på Tritonia och i eftermiddagens Littfest program I Kats & Lillis soffa på Vasa stadsbibliotek. Mellan programpunkterna hann vi äta god mat på restaurang Il Banco. Ett dussintal deltagare mötte upp. Allt fungerade bra. Faktum är att det fungerade så bra ifjol att vi lär göra om det i år igen.

Vi hade troligen blivit flera med tidigare annonsering. Därför tar vi nu tillfället i akt och berättar att vi planerar att ordna Österbottniska sektionens höstprogram och sektionsdag 2012 i samband med Vasa LittFest (9–10.11.2012).

ISABEL JOHANSSON

MARC 21 på svenska

Nationalbiblioteket och Finlands svenska biblioteksförening grundade i november en arbetsgrupp för att redigera MARC 21-formatet på svenska. Det bibliografiska formatet är nu färdigt. MARC-formatets webbsidor finns på adressen http://www.nationalbiblioteket.fi/bibliotek/format.html. Därifrån finns det en länk till de svenskspråkiga MARC21 wikisidorna. Alla har rätt att kommentera dessa wikisidor och alla kommentarer är välkomna.

SVENSKA STUDIECENTRALEN

Ordna en bokcirkel tillsammans med Studiecentralen

Bokcirklar har blivit trendiga igen. Fler och fler märker hur berikande det är att träffas för att samtala kring en bok – eller om livet utgående från en bok som alla läst. Men hur startar man en bokcirkel?

Mari Pennanen
Svenska studiecentralen

I en bokcirkel är deltagarna ute efter att dela information, kunskap och läsupplevelser. Var och en kommer med sina livserfarenheter och lär sig av andra. Man träffas, väljer vad man ska läsa och träffas sedan igen för att diskutera det man läst.

SVENSKA STUDIE CENTRALEN

Studiecirkeln har funnits som studieform i över hundra år sedan Oscar Olsson i Sverige introducerade och utvecklade konceptet, med utgångspunkt i skönlitteraturen. I dagens IT-samhälle blir läsandet allt viktigare för att bevara ett levande språk och utveckla individens verklighetsförståelse.

Hur gör man?

Bokcirkeln behöver en ledare som främst har som uppgift att se till att alla får möjlighet att delta i samtalet och att gruppen håller sig till ämnet. Ledaren håller koll på det praktiska och anmäler bokcirkeln till Svenska studiecentralen. Man kan också anmäla bokcirklar som redan börjat.

Bokcirkelns deltagare kan träffas på biblioteket, hemma hos varandra, i någon föreningslokal eller på ett café. Det brukar vara lämpligt att träffas ungefär en gång i månaden, men gruppen väljer själv sin tidtabell. Ni väljer böcker helt fritt, men tänk på att böckerna ska vara lätta att få tag på för alla i gruppen. Bokcirkeln kan fokusera på ett tema, en författare, en epok eller ett land. Det finns många tips på nätet om det känns svårt att komma igång.

Det är alltså bara att samla ihop deltagare till en bokcirkel, börja läsa och diskutera. Låt kreativiteten och inspirationen flöda!

Världens bästa studiemetod

Studiecirkeln är en oslagbar metod för lärande i grupp. Delade kunskaper är dubbla kunskaper - i gott sällskap!

Studiecirklar kan startas av vem som helst och när som helst. Kravet är minst fem deltagare som träffas under minst tio cirkeltimmar. Studiecentralen kan betala ett årligen fastslaget statsbidrag för godtagbara, verifierade kostnader. År 2012 är statsbidraget 4 euro per godkänd cirkeltimme (á 45 minuter).

Senast efter 30 studiecirkeltimmar bör studiecirkeln ge en redovisning till Svenska studiecentralen. En studiecirkel med samma tema kan anmälas på nytt. Också bokcirklar som ordnas i bibliotekens regi kan få understöd.

Se närmare på www.studiecentralen.fi/cirklar och anmäl din bokcirkel!

Bibliotekskavalkaden

Jonas Tana

Hur ser Finlands svenska biblioteksförening ut? Det är någonting som föreningens internationella utskott och Biblioteken.fi/Kirjastokaista i samarbete försöker utreda. Bibliotekskavalkaden fick sin början förra sommaren med en videosnutt om bokbåten som trafikerar i Åbolands skärgård. Efter det har det filmats bland annat rap i Korsnäs, en tidsresa i Jakobstad, skolbibliotek i Larsmo och e-böcker i svenska bibliotek. Med hjälp av kavalkaden görs föreningen mera visuellt synlig under IFLA-konferensen som ordnas i Helsingfors i år. Alla snuttar kommer att finnas på Kirjastokaista och på FSBF:s hemsida på adressen fsbf.fi. Föreningens hemsida har för övrigt under det senaste året genomgått en rad mindre förändringar, av vilka den nya kortare och enklare adressen fsbf.fi är en. Arbetet med förnyandet av sidan fortsätter.

Tibo-Trading har upphört med sin verksamhet

Bibliotekens mångåriga samarbetspartner och leverantör Tibo-Trading, har då ägarna går i pension överlåtit förmedlingsverksamheten till bibliotek, skolor och övriga kunder åt BTJ-Finland. BTJ har tagit över betjäningen fr.o.m. den 1.4.2012.

Tibo startade år 1958 och hette till en början Tidningsbokhandeln, med tidningsprenumerationer som en viktig del av verksamheten. Böckerna började så småningom utgöra en allt större del av verksamheten, samtidigt som tyngdpunkten flyttades alltmer från privata kunder till bibliotek. Tibo har speciellt betjänat de svenskspråkiga biblioteken och har haft en personlig och nära kontakt till sina kunder.

Självförtroende

BJÖRN LINDWALL

Susanne Ahlroth är ny överinspektör

FM **Susanne Ahlroth** har anställts på regionförvaltningsverkens svenska enhet för undervisningsväsendet som överinspektör för bildningsväsendet med biblioteksfrågor som specialitet. Hon inledde sitt arbete 6.6.2012. Placeringsorten är Helsingfors, men arbetsfältet är hela Svenskfinland. Arbetet kommer att skötas i nära samarbete med biblioteksektorn inom undervisnings- och kulturministeriet samt inom Närings- trafik och miljöcentralerna.

Susanne Ahlroth ansvarar särskilt för utvärderingen och främjandet av tillgången och kvaliteten på svenskspråkiga bibliotekstjänster. Till uppgiften hör även att främja svenskspråkig utbildning inom området för biblioteks- och informationstjänster och hon ansvarar för fortbildningen av svenskspråkig biblioteksspersonal. Inom ramen för sin tjänst bistår hon också ministeriet i frågor som rör nordiskt biblioteksamarbete och vid utvecklandet av biblioteksverksamheten nationellt sett. I tjänsten kommer kontaktytorna mellan bibliotek och skola att utvecklas.

Susanne Ahlroth nås på tfn 0295 018 762 eller per e-post, susanne.ahlroth@avi.fi.

ÅBO AKADEMIS BILDBANK (PERSONERNA PÅ BILDEN DELTOG INTE I UNDERSÖKNINGEN)

Eva Höglund

Fokusgruppmetoden

Ett sätt att skapa en givande dialog mellan biblioteket och kunderna

> ”Efter sessionerna »gillade» en del också bibliotekets Facebook samt gjorde kommentarer på vår blogg”

En stor utmaning för biblioteken i dag är att lyckas involvera kunderna i utvecklingen av tjänsterna. Ett kundperspektiv behövs bl. a. för att garantera servicekvaliteten. Åbo Akademis bibliotek genomförde en fokusgruppundersökning hösten 2011 för att få respons på hur studerande vid Åbo Akademi önskar att biblioteket skulle utveckla sina tjänster.

För att rekrytera studerande till undersökningen använde vi olika marknadsföringskanaler. Tryckta anslag distribuerades till lunchställen, anslagstavlor och läsesalar vid Åbo Akademi. Anslaget skickades även via e-postlistor och publicerades på bibliotekets hemsida, Facebook-sida (www.facebook.com/Akademibiblioteket) och blogg (http://blogs.abo.fi/biblioteket).

I fokusgruppundersökningen deltog 17 studerande från olika fakultetsområden och i olika skeden av sina studier. Fokusgruppsessionerna genomfördes i tre grupper som två timmars diskussionstillfällen i en avkopplande cafémiljö där deltagarna bjöds på kaffe med tilltugg. Under sessionerna diskuterade deltagarna givna frågor som gällde bibliotekets tjänster. Från bibliotekets sida hade vi tre representanter närvarande. En fungerade som moderator och höll i trådarna för diskussionen, en gjorde anteckningar och en lyssnade. Efter avslutad session avtackades deltagarna med varsin biobiljett.

Diskussionen under sessionerna var mycket intressant. Bland det viktigaste som framkom var att de studerande tycker att biblioteket har fina utrymmen och dessa fungerar ofta som deras arbetsplats och sociala mötesplats. De tycker också att biblioteket har mycket material, men att det inte alltid är så lätt att hitta det man söker. Studerande skulle önska mer hjälp i informationssökning och bibliotekspersonalen kunde bättre marknadsföra sin villighet att hjälpa med detta. De studerande uppskattar personlig och vänlig service, flexibilitet och hjälpsamhet. Biblioteket fick också positiv respons på sin vilja att hänga med utvecklingen i samhället, bl. a. genom närvaro på sociala medier.

Det som kanske överraskade oss mest var att deltagarna inte uttryckte något större behov av nya elektroniska plattformer. Tvärtom lyfte de fram de fysiska utrymmena och de tryckta böckerna som något av det viktigaste som biblioteket kan erbjuda.

ÅBO AKADEMIS BILDBANK (PERSONERNA PÅ BILDEN DELTOG INTE I UNDERSÖKNINGEN)

Resultatet av undersökningen har sammanställts i en intern rapport som har presenterats för hela bibliotekets personal för att alla skall få insyn i både metoden och vad våra kunder förväntar sig av oss. Även deltagarna i undersökningen har delgivits resultaten och de åtgärder vi vidtagit och planerar att vidta. Glädjande är att vi har fått positiv respons över initiativet alltsedan vi startade undersökningen. I samband med att deltagarna fick rapporten fick vi även tack för att vi inte enbart lyssnar utan även försöker åstadkomma förbättringar på basen av de förslag som deltagarna gav. Vi har också synliggjort resultaten från undersökningen på bibliotekets sociala medier.

Fokusgruppmetoden visade sig vara en mycket givande och intressant metod. Det var en glädje att få involvera de studerande i bibliotekets utveckling av sina tjänster. Själva sessionerna förlöpte väl och gav möjlighet till just den interaktivitet som en fokusgruppundersökning ska möjliggöra. Deltagarna kom med både konkreta och kreativa förslag gällande bibliotekets tjänster. De spontana inläggen var ibland långa och utförliga och de känslor och stämningar som uppstod under sessionerna kunde aldrig ha fångats i en enkätundersökning. Deltagarna var nöjda med bibliotekets initiativ att lyssna på sina kunder och tyckte att sessionerna var intressanta. Fokusgruppundersökningen fungerade också som en marknadsföringsturné för biblioteket. Speciellt de som deltog i sessionerna fick på köpet mycket information om oss och våra tjänster. Efter sessionerna ”gillade” en del också bibliotekets Facebook samt gjorde kommentarer på vår blogg.

Vi från biblioteket upplevde att vi fick höra ärliga, spontana åsikter samt fick en större förståelse för hurudan service kunderna behöver och önskar få. Det känns värdefullt att i sitt arbete få respons på vad kunderna anser vara viktigt och hur vi bättre kunde hjälpa dem. Samtidigt sänker vi tröskeln för våra kunder att kontakta oss. Det är viktigt att komma ihåg att vi finns till för våra kunder och en dialog med dem höjer motivationen för ett fortsatt arbete i rätt riktning. Vi rekommenderar varmt fokusgruppmetoden för vilket bibliotek som helst som önskar få respons från eller upprätthålla en dialog med sina kunder.

Eva Höglund är bibliotekarie på Åbo Akademis bibliotek.

MAJ-INGRID GRANQVIST

”Rävarna” Bosund skola åk 1–2

Beatrice Villman

Bokkarnevalsyra i Larsmo

I Larsmo har vi ett välfungerande biblioteksnät med tre skolbibliotek som administrativt hör till kommunbiblioteket. Larsmo kommunbibliotek består av sammanlagt fem betjäningspunkter: Larsmo huvudbibliotek, Bosund bibliotek, Risö skolbibliotek, Näs skolbibliotek och Holm skolbibliotek. Eftersom bibliotekets personal ansvarar för skolbiblioteken så har vi en god och naturlig kontakt med eleverna. Det är en del av bakgrunden till att vi satsade på ett så vågat projekt som Bokkarnevalen.

Bokkarnevalen är ett mycket omfattande läsprojekt som senaste år hade hela 510 deltagande barn. Vi har ordnat Bokkarnevalen tre gånger: åren 2007, 2009 och 2011. Det har blivit en tradition som vi ogärna bryter trots att den kräver otroligt mycket arbete och planering av biblioteksspersonalen. Innan vi kom igång funderade vi mycket kring vårt utbud av böcker och hur vi skulle nå ut ännu bättre till de elever som inte läser så mycket. Vi kom fram till att en frågesport, i vårt fall en skönlitterär frågesport, kunde vara något som intresserar en stor del av eleverna. Läsprojektet engagerar och aktiverar samtliga barn i Larsmos fyra lågstadie-skolor. För planering, utformning och genomförande av projektet ansvarar vår bibliotekarie **Maj-Ingrid Granqvist.**

Senaste år bestod Bokkarnevalen av tre tävlingsklasser: eleverna i årskurserna 1–2, 3–4 och 5–6. Eleverna delades till att börja med in i grupper på 5–7 personer. Lotten avgjorde till vilket lag man hörde och i samtliga lag skulle finnas både flickor och pojkar. Eleverna fick sedan en lista på olika bokserier, som de inom lagen fick ca fem veckor på sig att läsa. I tävlingsklassen för åk 1–2 deltog man med blandade lag, dvs. lagen bestod av elever från både åk 1 och åk 2. Denna indelning valdes för att lagen skulle bli jämnstarka och eleverna i åk 2, som läst ett år längre, inte skulle få en orättvis fördel. I de övriga tävlingsklasserna lottades eleverna in i lag inom sin egen årskurs. De böcker som eleverna i åk 1 och 2 skulle läsa placerades i respektive klassrum, medan de äldre barnen själva fick komma och låna de böcker de skulle

MAJ-INGRID GRANQVIST

läsa. Eleverna fick lära sig mycket om såväl samarbete som om läsning. De lag klarade sig bäst som lyckats bäst med att samarbeta och med att dela upp böckerna som skulle läsas mellan sig. Böckernas svårighetsgrad varierade så att alla hade möjlighet att tillföra laget någonting. Efter fem veckor av intensivt läsande blev det dags för semifinaler och finaler. Lagen från åk 1–2 tävlade i direkt final i sin egen skola. Finalerna var mycket spännande och lagen var mycket jämna. De äldre barnen tävlade först i semifinaler om att bli bästa lag i sin tävlingsklass i respektive skola och sedan blev det stor final, där de segrande lagen från varje skola mötte motståndare från de övriga skolorna i Larsmo.

Samtliga deltagare har varje gång fått ett pris av något slag, t. ex. ett fodral för sitt biblioteksskort, en penna, en linjal eller ett bokmärke. Störst uppskattning senaste år fick vi för vattenflaskan med texten ”Bokkarnevalen 2011” samt vår fyndiga slogan ”Böcker gör dig smart!”. Böcker, pokaler och presentkort har vi kunnat ha som pris i finalerna varje gång eftersom vi samtliga år erhållit bidrag från länsstyrelsen eller Närings-, trafik- och miljöcentralen.

Vi har varje gång Bokkarnevalen hållits varit mycket imponerade av eleverna, som verkligen har satsat på att kunna svara på så många frågor som möjligt. Vi hoppas att Bokkarnevalen har väckt läslusten hos de som inte varit så intresserade av böcker tidigare och att de som alltid läst mycket kanske hittat nya intressanta böcker att läsa. Det viktigaste med detta läsprojekt har inte varit att få fram en vinnare utan att så många barn som möjligt insett vilken upplevelse det kan vara att läsa en bok.

Vi utgår från att många böcker hittat nya läsare och att förmågan och lusten att läsa har ökat i och med detta projekt. Vi strävar efter att kunna genomföra Bokkarnevalen igen nästa år. Fastän det varit mycket arbete så har det varit otroligt roligt att träffa och vägleda de ivriga eleverna i den stora bokkarnevalsyran.

MAJ-INGRID GRANQVIST

Anna-Maria Malm

Hon styr IFLA

IFLA:s ordförande Ingrid Parent besökte Finland under två dagar i mars för att bekanta sig med förberedelserna inför den kommande IFLA-konferensen. Under besöket höll hon föredraget "Libraries as a force for change: the journey so far" vid ett seminarium i Helsingfors universitet.

▶ **Ingrid Parent** höll under sitt besök i Helsinfors en presskonferens i "Tankehörnan", som är en del av designhuvudstadsårets program.

Kanadensiska **Ingrid Parent** är sedan augusti 2011 ordförande för IFLA. Ingrid Parent arbetar heltid som chef för University of British Columbias bibliotek i Vancouver. Tidigare har hon bland annat arbetat vid Kanadas nationalbibliotek och vid Library and Archives Canada, en institution som bildades då nationalbiblioteket gick samman med nationalarkivet.

På seminariet i Helsingfors berättade Ingrid Parent om sitt motto som ordförande: "Libraries a force for change" (Biblioteken, en förändrande kraft). Mottot har hon valt eftersom biblioteken idag står inför stora utmaningar. Världen förändras snabbt och även biblioteken måste förändras med den, i annat fall blir de irrelevanta. Enligt Ingrid Parent finns det i dag två huvudsakliga utmaningar för biblioteken. Den ena utmaningen är den ekonomiska recessionen, som även drabbar IFLA i och med att många medlemmar inte har råd att betala medlemsavgiften. Den andra stora utmaningen är den förändrade informations- och kommunikationsomgivningen, som påverkar både biblioteken och biblioteksanvändarna. Nästan alla har idag tillgång till internet och de sociala mediernas kapacitet ökar oerhört. Medborgare har nu möjlighet att förbigå bibliotek och regeringar för att få tillgång till information och påverka vad som händer i världen. De kräver bättre tillgång till information och större inflytande över hur deras länder leds, vilket vi sett under den arabiska våren och i samband med de ekonomiska protesterna i Europa och Amerika. Bibliotekens utmaning är att hänga med i dessa förändringar och möta användarnas behov. Ingrid Parent anser att biblioteken nu mer än någonsin har möjlighet att spela en betydande roll i att erbjuda tillgång till information.

Parents motto "Libraries a force for change" handlar om hur biblioteken kan förändra användarnas sätt att arbeta och leva, samt inverka på hur de lever i sina liv. Parent delar upp mottot i fyra principer: inklusion, transformation, innovation och konvergens. Med inklusion avser Parent att biblioteken ger service åt alla, oberoende av nationalitet, språk eller religion. Biblioteken har en unik position som center för jämlik tillgång till information. Med transformation avser Parent att biblioteken kan

ANNA-MARIA MALM

> ”Medborgare har nu möjlighet att förbigå bibliotek och regeringar för att få tillgång till information och påverka vad som händer i världen”

förändra liv. En bok, en person eller stöd som ges i biblioteket kan ha stor inverkan. Det sätt på vilket biblioteken erbjuder service och stöder studier, arbete och förströelse förändras också. En trend, som Inger Parent noterat även i Helsingfors är att biblioteken har blivit samlingsplatser och interaktiva lärocenter. Parent tror att biblioteken förändras allt mer åt detta håll. När det gäller innovationer har biblioteken varit föregångare då det gällt att ta i bruk ny teknologi. När MARC-formatet skapades utnyttjade biblioteken teknologin i sina tjänster långt före museer och arkiv och biblioteken är fortfarande ledande på detta område. Biblioteken kan nuförtiden stöda moderna sätt att få tillgång till information, t. ex. genom surfplattor, mobiltelefoner och e-boksläsare. Innovationer är inte bara frågan om teknologi. Vi kan lära oss av hur bibliotek i olika länder på olika sätt svarar på sina användares behov. Konvergens kan betyda fysisk integration, men också konvergens av resurser, initiativ, partnerskap och samarbete. Parent anser att vi borde samarbeta med andra parter som arbetar med information t. ex. museer, arkiv och gallerier. Samarbete med andra institutioner hjälper biblioteken att erbjuda bättre service och nå en större användargrupp.

Ingrid Parent berättade också om några viktiga frågor som IFLA kommer att arbeta med under de närmaste åren. En mycket viktig fråga är digitaliseringen. IFLA kommer att göra en rapport om trender i och utveckling av den digitala omgivningen och

hur detta påverkar IFLA:s och bibliotekens arbete. IFLA kommer även att satsa på att starta ett program för ledarskapsutveckling. Programmet ska ge människor med potential att arbeta internationellt möjlighet att arbeta i olika projekt inom IFLA. IFLA har också ett program för bevarande och återuppbyggande av det kulturella arvet. Detta program stöder bland annat återuppbyggnaden av biblioteken på Haiti efter den förödande jordbävningen som drabbade landet vintern 2010. Andra tyngdpunkter i IFLA:s arbete är flerspråkigheten (IFLA har sju officiella språk) och befrämjande av bibliotekens intressen i olika frågor. IFLA arbetar t. ex. för att människor över hela världen ska få fri tillgång till information. En annan viktig sak IFLA arbetar för är att få till stånd undantag för biblioteken i copyrightlagarna. Restriktiva copyrightlagar gör det svårt att erbjuda tillgång till den digitala information våra användare vill ha.

Efter Ingrid Parents tal hölls en paneldiskussion. Till panelen hörde chefen för campusbiblioteket Terkko i Mejlans **Annikki Roos,** Tammerfors stadsbiblioteks chef **Tuula Haavisto** och docenten i bibliotekshistoria **Ilkka Mäkinen** från Tammerfors universitet. Tuula Haavisto talade om hur Parents fyra principer fungerar i finländska biblioteken. Enligt Haavisto är inklusionen på en god nivå. I våra allmänna bibliotek är alla jämlika. Däremot är vi inte så bra på att låta medborgarna vara med och planera bibliotekstjänsterna. Haavisto tyckte att biblioteken inte i tillräckligt stor utsträckning fungerar som gemensamma vardagsrum och arbetsrum. Hon ansåg att mindre bibliotek får för lite stöd, t. ex. i fråga om utrymmesplanering. Den tredje principen, innovation är enligt Haavisto vår svaga punkt, medan konvergensen är på medelnivå. Vi har en del samarbete med arkiv och museer och ett mycket gott samarbete då det gäller bibliotekssystem. Ilkka Mäkinens inlägg handlade om den finländska läskulturen. Han poängterade att den finländska läskulturen ännu är stark och vi måste se till att den förblir det även i den digitaliserade världen. Annikki Roos analyserade vad biblioteken ska erbjuda tillgång till och åt vem. Enligt Roos borde vi hellre tala om aktörer än om användare. Aktörer är mer än användare, de är också producenter.

Ingrid Parents föredrag kan ses på internet vid adressen http://vimeo.com/tag:ingridparent. På samma sida finns också Kirjastokaistas intervju med Ingrid Parent, som gjordes under hennes besök i Helsingfors. I intervjun talar Ingrid Parent bland annat om hur Kanadas tvåspråkighet syns i biblioteken.

Barbro Nygård

Biblioteken i det massmediala flödet

Rasmus Fleischer är en svensk doktorand, historiker, musiker, frilansjournalist och debattör, som av biblioteksföreningen inbjudits som huvudföreläsare till årets konferens.

Han är enligt Wikipedia född 1978 och har redan flera gånger listats bland de femtio mest inflytelserika personerna inom rikssvenska IT-branschen. Han var med och grundade den upphovsrättskritiska Piratbyrån 2003 och debuterade som författare med Det postdigitala manifestet 2009. I den undersökte han digitaliseringsprocessens inverkan på musiklyssnandet.

I fjol gav han ut sin andra bok, dubbelvolymen Boken & Biblioteket, med samma ISBN men i två fysiskt skilda volymer. I dem ringar han in, analyserar och definierar grundligt vad en bok och ett bibliotek har varit, har blivit och kanske kommer att bli.

Fleischer utgår från det historiska perspektivet, går över till en fysisk beskrivning, men glömmer inte beskrivningen av text och bibliotek som kulturpolitiska och betydelsebärande fenomen eller hur människors förhållande till användandet av olika medier förändras av digitaliseringsprocessen.

Exposéerna är lättlästa, intressanta och givande. Vartåt framtiden synbarligen är på väg lyfts fram utan vidlyftiga spekulationer. Fleischer påvisar hur alla aktörer inom bok- och biblioteksbranscherna redan nu påverkas av den digitala utvecklingen – författare, förlag, grossister, bokhandlare, antikvariat, bibliotek och myndigheter.

I Boken visar Fleischer hur det traditionella bokformatet suddats ut. På läsplattan flödar texten, tryckpressen och laserskrivaren går inte längre att betrakta som olika maskiner. Boken har blivit en utskrift, som går att blixtsnabbt kopiera och limma ihop, till exempel av bibliotekskunder (Kopieringsmaskiner/laserskrivare/bokskrivare för detta anskaffades redan 2006–2007 till New Yorks stadsbibliotek. Espresso Book Machine kostar, men finns numera i många universitetsbibliotek och bokvaruhus i USA.)

Också författarskapet är i en stark förändringsprocess. Redan har en stor spekulativ (fack)litteratur växt fram med hjälp av robotar, som med blixtens hastighet söker igenom nätet och samlar ihop artiklar. De sammanställs till ”nya” titlar/digitala ”böcker” och ges sken av att vara nyskrivna och säljs och marknadsförs via nätbokhandlar. En Philip M. Parker, som grundat

ett robotförlag, har t. ex. gett ut hundratusen (100 000) titlar, som säljs via Amazon, och hans företagsimperium har redan gett ut en halv miljon (500 000) titlar, varav 95 % i digital form!

I Biblioteket diskuterar Fleisher vilka möjligheter biblioteken (i Sverige) har att förhålla sig till den digitala utvecklingen. Han påvisar särskilt de tekniska och juridiska svårigheterna för biblioteken att få fortsätta med att anskaffa medier för utlåning.

Fleischer ser ändå att det postdigitala biblioteket har många uppgifter att fylla t. ex. som ett allaktivitetshus. Kärnan i bibliotekens uppgift: att möjliggöra för allmänheten att kunna agera med engagemang i samhället finns alltid kvar – det är förutsättningarna och arbetssätten som ändras.

Fleischer skriver lättfattligt med stor sakkunskap om för biblioteken brännande aktuella frågor. Han frågar oss vad internet betyder för biblioteken och visar att vi borde intressera oss för hur nyfikna människor når fram till kunskap och för läsarna till böcker, i ett nu där bokförsäljningen minskar år för år. (Under år 2011 var minskningen 7 % i Finland).

Läs Fleischer! Kom och lyssna på honom onsdagen den 15.8 kl. 10.00!

WIKIMEDIA COMMONS / PUBLIC DOMAIN

▲ **Rasmus Fleischer** under Pirate Bay-rättegången

Verksamhetsberättelse 2011

för Finlands svenska biblioteksförening r.f. (FSBF) godkänd av vårmötet i Helsingfors den 27.4.2012

Verksamheten

Finlands svenska biblioteksförenings verksamhet det gångna året präglades av fortbildningsverksamhet, internationell verksamhet samt flera större, intressebevakande, nationella samarbetsprojekt tillsammans med de finska biblioteksföreningarna och andra samarbetspartners inom biblioteksfältet.

MARC 21

IT-utskottet inledde arbetet på en bearbetning av svenska Libris Formathandbok för MARC 21 för finländska förhållanden. Den finskspråkiga versionen av Library of Congress text fanns redan på Nationalbibliotekets hemsida. På förslag av utskottet utverkade Ulla Ikäheimo (NB) från Kungliga Biblioteket i Stockholm rätt att få göra ändringar i Formathandboken, vilket beviljades.

Nationalbiblioteket tillsatte en arbetsgrupp med fyra medlemmar, två från FSBF och två från Nationalbiblioteket, som ansvarar för grundöversättningen. Varken Undervisnings- och kulturministeriet (UKM) eller Nationalbiblioteket ville stå för finansieringen av tillhörande granskning- och redigeringsarbete, men enhetschef Ringa Sandelin (Åbo Akademis bibliotek) erbjöd sig att använda egen tid för arbetet och Annika Lund (Stadsbiblioteket i Jakobstad) har också deltagit. Gruppens inledande mötet hölls i september och målsättningen är att den finlandssvenska versionen skall vara tillgänglig i maj 2012. Det finländska MARC 21 formatet kommer att upprätthållas på två språk av Nationalbiblioteket på deras hemsida.

Fortbildningsverksamhet

Österbottens sektion ordnade en mångsidig fortbildningsdag i samband med föreningens medlemsvårmöte den 15.4 på Stadsbiblioteket i Jakobstad. Både föreläsningar och studiebesök ingick i programmet. Planerare Päivi Jokitalo (Verkko haltuun! Nätet i besittning! –projektet) berättade om olika sätt att marknadsföra biblioteksverksamhet med exempel från främst USA. Projektbibliotekarierna Lina Granqvist och Anna Gripenberg från biblioteket talade om bibliotekschattar och Boksampo. Innan exkursionen till campusbygget Allegro med både rektor och arkitekt som guider, visade stadsbiblioteket upp sig. Middag avnjöts på restaurang Sesam.

Sektionens höstprogram var en samling kring litteraturen i Vasa under sektionsdagen 12.11, dit även Södra Finlands sektion inbjöds. På programmet stod ett guidat studiebesök och kaffe i Tritonia samt två författarseminarier/-kavalkader (”Konstens jag – Jagets konst” och ”I Kats och Lillis soppa”), som ingick i Vasa Littfests program. Sponsorerad lunch avnjöts på Il Banco.

Årskonferensen gick av stapeln i Lovisa den 8–9 september under temarubriken ”Game on! Roll the Cameras! – spel och film på biblioteken”.

Den väl organiserade konferensen var välbesökt och programmet fick mycket positiv respons. Antalet deltagare var ca 55 personer.

Som föreläsare medverkade: spel- och informationsforskare J. Tuomas Harviainen (Tammerfors universitet), biblioteksfunktionär Jori Hellstedt (Helsingfors stadsbibliotek), servicechef Robin Marcus (Esbo stadsbibliotek), planerare Jonas Tana (om Okariino-portalen/Centralbiblioteket för de allmänna biblioteken), forskare Inger Ekman (Aalto-universitetet, Center for Knowledge and Innovation Research), regissör Peter Lindholm och manusförfattare Jimmy Karlsson (filmen ”Där vi en gång gått”) , kulturråd Barbro Wigell-Ryynänen (UKM), inspektör Teppo Esko (Statens filmgranskningsbyrå), chefredaktör Andrea Svanbäck (Filmjournalen) samt representanter för BTJ Finland Oy och LM Informationstjänst.

FSBF deltog även i planeringen av några nationella fortbildningstillfällen. Minerva-samarbetsgruppen ordnade den 5.10. framtidsseminariet ”Kirjastovoima olkoon kanssasi – Bibliotekskraft vare med dig” och den nationella Utbildningsgruppen inom biblioteks- och informationsområdet inledde på hösten planeringen av ett seminarium våren 2012 kring temat biblioteksutbildningarna för biblioteksspersonal i spartider.

Etiska principer för biblioteksarbetet

Biblioteksföreningarnas samarbetsorgan utgav i oktober en trespråkig broschyr om biblioteksetik, ”Kirjastotyön eettiset periaatteet – Etiska principer för biblioteksarbetet – Ethical Principles of Library Work”. Texten färdigställdes under föregående år av Etikarbetsgruppen, där FSBF representerades av bibliotekschef Kerstin Sevón (Raseborgs stadsbibliotek).

Översättningen till svenska utfördes av specialbibliotekarie Susanna Söderholm (Helsingfors stadsbibliotek) och granskades av Kerstin Sevón och bibliotekarie Ylva Larsdotter (Helsingfors arbetarinstituts bibliotek).

Broschyren distribuerades till över 1000 bibliotek i landet. Finlands biblioteksförening stod för översättningen till engelska och tryckkostnaderna medan FSBF stod för distributionskostnaderna.

E-medier

På initiativ från de finska biblioteksföreningarna arbetade biblioteksföreningarna intensivt på att lyfta fram bibliotekens behov av e-medier. Biblioteksföreningarnas samarbetsorgan gjorde den 28.10 ett officiellt ställningstagande för e-böcker. Dessutom uppvaktades enhetschef Jukka Liedes (UKM) i avsikten att föra fram och diskutera IFLAs världsomspännande ’Draft Treaty on Copyright Exceptions and Limitations for Libraries and Archives (TLIB)’, eftersom internationell upphovslagstiftning inte mera möter bibliotekens och arkivens behov. Även EBLIDA stödde initiativet.

Biblioteksföreningarna ordnade ett e-boksseminarium i slutet av oktober, där Leif Storbjörk (Stadsbiblioteket i Jakobstad) föreläste, som representant för FSBF.

Det ordnades även ett möte med förlagsbranschen och författarna i november.

Rådet för de allmänna biblioteken tillsatte en arbetsgrupp kallad ”Sähköiset sisällöt yleisiin kirjastoihin–työryhmä” och kallade Leif Storbjörk till medlem. Han bevakar särskilt de finlandssvenska bibliotekens behov.

Informationsverksamheten

Föreningen informerade om sin verksam-

het direkt till medlemmarna genom medlemsbrev per brev och e-post samt i medlemstidningen Bibban.

För en vidare informationsspridning upprätthölls föreningens hemsida, där bl.a. Bibban i sin helhet publicerades också i elektronisk form.

För föreningens funktionärers kommunikation sinsemellan fanns ett intranät knutet till Biblioteken.fi-servicen. Allmän information om FSBFs verksamhet annonserades även i Fackkalendern på biblioteken.fi.

Förteckningen över medlemmarnas e-postadresser upprätthölls av Tove Selkälä (Borgå stadsbibliotek - Nylands landskapsbibliotek).

FSBF deltog även i Minerva-arbetsgruppens planering av ett kampanjkort inför riksdagsvalet våren 2011 och kommunvalet hösten 2012 samt i utformningen av den nationella Utbildningsgruppen inom biblioteks- och informationsområdets utredning "Työvoiman määrällinen ja laadullinen tarve kirjastoalalla", som gjordes av Kaisa Luoma. Utredningen publicerades digitalt och finns på adressen: http://www.helsinki.fi/kirjasto/tutustukirjastoon/julkaisut.html

Nordisk och internationell verksamhet

Nordiskt samarbete

De finländska biblioteksföreningarna representerades av verksamhetsledare Sinikka Sipilä på de nordiska biblioteksföreningarnas möten under året.

De nordiska biblioteksföreningarna inrättade en ny, gemensam arbetsgrupp, som skall ta ställning och agera i copyrightfrågor. Finlands delegat i gruppen är jurist och anställd vid Nationalbiblioteket.

Inför IFLAs årsmöte, där flera personval till olika organ var aktuella, samarbetade de nordiska biblioteksföreningarna aktivt kring nomineringen av kandidater och valet av nordiska representanter, med gott resultat.

IFLA-konferenser

Tre styrelsemedlemmar och en utskottsordförande deltog i årets IFLA-konferens 11-18.8 i San Juan, Puerto Rico, varav tre helt eller delvis på föreningens bekostnad. Temat för konferensen var "Libraries beyond Libraries - Integration, Innovation and Information for All." Föreningens ordförande deltog särskilt i IFLAs administrativa möten för sina medlemsföreningar och olika representationsuppgifter och representerade föreningen på IFLAs årsmöte. Ordförande för IT utskottet deltog i Information Technology-sektionens planeringsmöten. Konferensen refererades i medlemstidningen. Föreningen deltog även 2011 aktivt i förberedelserna inför IFLAs kongress i Helsingfors 2012. Föreningens ordförande deltog i IFLA WLIC 2012 National Committees (NCs) möten och Katriina Strandwall (Vasa stadsbibliotek) i Volontärarbetsgruppen, där valet av och volontärer och planeringen av deras inskolning stod på agendan.

Medlemmarna

Föreningarna har som medlemmar både enskilda personer, rättsliga sammanslutningar och stiftelser. Välförtjänta medlemmar, som främjat föreningens verksamhet, tilldelas hedersmedlemskap.

Enligt medlemsförteckningen hade föreningen i årets slut sammanlagt 418 medlemmar, av dem var 76 institutionsmedlemmar och 342 personmedlemmar. Flertalet medlemmar var från södra Finland, dvs. 199 personer och 143 från Österbotten. Under året tillkom 10 nya medlemmar och 13 medlemskap upphörde. Tre medlemsbrev sändes ut under året. Medlemsregistret upprätthölls av Marika Holmlund.

Medlemstidningen Bibban

Föreningens medlemstidning Bibban har utkommit med tre (3) nummer under året. Upplagan var 450 exemplar. I redaktionen satt chefredaktören Anna-Maria Malm (Raseborgs stadsbibliotek/SFS), Ann-Helen Grundström (Lovisa stadsbibliotek/SFS) och Leif Storbjörk.

Föreningens ordförande var ansvarig utgivare. Layout, tryckeri- och postningstjänsterna var utlagda till Mattias Wikström (Tigerbyte). Cirka 40 personer medverkade med material och artiklar i tidningen. Två annonsplatser såldes. Bibbans layout förnyades och hela tidningen trycktes för första gången helt i fyrfärgstryck. Nummer 3 var ett internationellt temanummer.

Vårmötet

Det första medlemsmötet, vårmötet, hölls i Jakobstad på stadsbiblioteket den 15.4.2011 med 26 deltagare. Avdelningschef Monica Borg-Sunabacka (Stadsbiblioteket i Jakobstad) valdes till ordförande och Tove Knutar till sekreterare. Stadgeenliga ärenden behandlades.

Höstmötet

Det andra medlemsmötet, höstmötet hölls den 9.9 i Lovisa i samband med årskonferensen. Till ordförande valdes Monica Borg-Sunabacka och Tove Knutar till sekreterare. 27 medlemmar deltog i mötet. Stadgeenliga ärenden behandlades.

Christian Nelson (Tritonia i Vasa) valdes till ny ordförande efter på egen begäran avgående Barbro Nygård. Mötet beslöt att inte höja medlemsavgifterna och avgiften för ordinarie medlemmar och institutioner fastställdes till 20 euro. Medlemmar som är arbetslösa, moderskaps- och vårdlediga, pensionärer eller studerande betalar 10 euro. Mötet gav styrelsen rätt att fastställa arvoden för arbetsdryga medlemsuppdrag. Ersättningar till ordförande, sekreterare och kassör för deltagande i vår- och höstmöten fastställdes efter livlig diskussion.

Jonas Tana informerade om den s.k. bibliotekskavalkaden och filmarbetet som skall göras för den. Avgående ordförande och styrelsemedlemmar avtackades med gåvor och nya styrelsemedlemmar välkomnades med sedvanligt FSBF-material.

Styrelsen

Föreningens angelägenheter sköts av en styrelse bestående av vid höstmötet vald ordförande plus sex (6) ordinarie medlemmar, varav tre (3) representerar Österbotten och tre (3) södra Finland. Varje styrelsemedlem har en personlig suppleant.

Styrelsen konstituerade sig den 28.1.2011 och sammanträdde under året till sju möten i Jakobstad, Tammerfors och Lovisa. Styrelsen ledde årets arbete enligt den av medlemsmötet på hösten 2010 godkända verksamhetsplanen och budgeten för 2011.

Styrelsen hade följande sammansättning: ordförande: biblioteksdirektör Barbro Nygård (Grankulla stadsbibliotek), viceordförande: biblioteksdirektör Leif Storbjörk (ÖS/suppleant biblioteksfunktionär Sara Sandén/Pedersöre kommunbibliotek), sekreterare: bibliotekschef Tove Knutar (ÖS/Vörå kommunbibliotek/suppleant pedagogisk informatiker Lena Sågfors/Vasa stadsbibliotek), kassör: biblioteksfunktionär Barbro Nystedt (SFS/Ingå kommunbibliotek/suppleant bibliotekarie Rebecka Fokin/Stadsbiblioteket i Väståboland).

Övriga ledamöter: biblioteksfunktionär Harriet Breider (SFS/Kimitoöns kommunbibliotek/suppleant bibliotekarie Airi Forssell/Åbo Akademis bibliotek), medlemsansvarig: bibliotekarie Marika Holmlund (ÖS/Stadsbiblioteket i Kristinestad/suppleant biblioteksekreterare Isabel Johansson/Tritonia, Vasa) och chefredaktör för Bibban: bibliotekarie Anna-Maria Malm (SFS/suppleant bibliotekarie Ann-Helen Grundström/Lovisa stadsbibliotek).

För att underlätta styrelsearbetet inköptes en gsm-telefon till ordförande, en bärbar dator till sekreteraren och en printer för kassörens arbete. Från tidigare fanns en gsm-telefon, som konferenssekreteraren/ kassören använder.

Eftersom det framgått att inkomsterna från medlemsavgifterna sjunkit betydligt intensifierade styrelsen indrivningen av

ANNA-MARIA MALM

▲ **Vårmötesdeltagare i Allegro**

medlemsavgifterna för 2010 och 2011. Kampanjen gav positivt resultat. På våren utlystes tre resestipendier om 800 euro var för deltagande i IFLAs kongress i Puerto Rico. Endast en ansökan, från Annika Lund, inkom. Ansökan beviljades.

I Bibban 2/2011 publicerade styrelsen ett upprop i anknytning till det kommande 75-årsjubileet för att starta insamlandet av kompletterande historiskt material rörande Österbottens svenska biblioteksförening (1938), Biblioteksföreningen för södra Finland (1945), Ålands biblioteksförening (1947) och Finlands svenska biblioteksförening (1982) samt för att hitta medlemmar till historikprojektets styrgrupp. Dessutom efterlystes bibliotekshistoriskt material, eftersom styrelsen även vill initiera att arbetet på en historik över den finlandssvenska bibliotekshistorien inleds.

Styrelsen nominerade en kandidat för medalj från Folktinget, men ansökan beviljades inte.

Under styrelsen arbetade två regionsektioner, tre utskott och två arbetsgrupper.

Sektionerna

De tre ordinarie styrelsemedlemmarna jämte suppleanterna från Södra Finland bildar sektionen för södra Finland. De tre ordinarie medlemmarna jämte suppleanterna från Österbotten bildar sektionen för Österbotten.

Södra Finlands sektion

På det konstituerande mötet den 14.1.2011 valdes Harriet Breider (stm) till ordförande för sektionen och till sekreterare Airi Forssell (su). Övriga medlemmar i sektionen var Rebecka Fokin (su), Ann-Helen Grundström (su), Anna-Maria Malm (stm) och Barbro Nystedt (stm).

Sektionen höll flera möten under året och verksamheten fokuserades på anordnandet av föreningens årskonferens i Lovisa 8-9.9. Konferenssekreteraren Krista Brunila bistod sektionen.

Sektionen ordnade inga stadgeenliga sektionsdagar.

Österbottniska sektionen

Sektionen konstituerade sig den 18.1.2011. Leif Storbjörk (stm) valdes till ordförande och Isabel Johansson (su) till sekreterare. Övriga medlemmar i sektionen var Marika Holmlund (stm), Tove Knutar (stm), Sara Sandén (su) och Lena Sågfors (su).

Sektionen deltog i planeringen av årskonferensen 2012 i Helsingfors och ordnade föreningens vårmöte i Jakobstad jämte sektionsdag. Den andra sektionsdagen ordnades i samband med Vasa Littfest i november.

Sektionen höll ett ordinarie möte.

Utskottens och arbetsgruppernas verksamhet

Internationella utskottet

Utskottet fortsatte planeringen av årskonferensen 2012 den 14–15.8 med en IFLA-kursdag och en ”vanlig” fortbildningsdag på Kulturkontakt Nord tillsammans med Österbottniska sektionen. Kristina Virtanen (Helsingfors stadsbibliotek) informerade utskottet om kommande datum och förfaranden kring IFLA 2012.

Planeringen av den finlandssvenska bibliotekskavalkaden inleddes. Utskottet inbjöd undervisningsteknolog Peter Ahlroos från Tritonia att ge synpunkter på marknadsföring av biblioteksverksamhet med videoklipp och kavalkadens första filmsnutt, Bokbåten i Väståboland, färdigställdes under sommaren och publicerades på Biblioteken.fi.

Utskottet planerade och producerade även artiklar till Bibbans internationella temanummer 3/2011.

Utskottet sammankom två gånger under året i Vasa och i Helsingfors, dessutom träffades en del av utskottets medlemmar två gånger i Helsingfors.

IT-utskottet

IT-utskottet sammanträdde den 25.8.2011. Vid mötet diskuterades bland annat aktuella webb-lösningar på biblioteken. Vidare diskuterades FSBFs önskemål till Nationalbiblioteket om att få till stånd en svensk översättning av MARC 21 Yhtenäisformaatti. Efter mötet bildades en arbetsgrupp för översättningen. MARC 21-översättningen genomförs som Nationalbibliotekets projekt och beräknas vara klar inom maj 2012. Utöver att aktivt främja tillkomsten av en svensk version av katalogiseringsformatet

har utskottet följt med tjänsterna på Biblioteken.fi och den finska nationella chattkanalen, nya webbgränssnitt för bibliotekskatalogerna samt de sociala medierna på biblioteken i Svenskfinland.

PR-utskottet
Den tidigare PR-gruppen omformades till ett utskott på styrelsemötet i december och gavs i uppdrag att fortsätta planeringen och förverkligandet av en ny PR-strategi.

Hemsidegruppen
Förnyelsen av föreningens hemsida på Biblioteken.fi fortsattes under året av Maria Grundvall (Grankulla stadsbibliotek), Annika Lund och Jonas Tana.

Resegruppen
Carola Bäckström (Korsnäs kommunbibliotek) och Harriet Breider inledde researrangemangen inför IFLA 2011 i San Juan, Puerto Rico i samarbete med Finlands resebyrå i Vasa. På grund av att endast fyra personer anmälde intresse att delta i resan kom man överens om att föreningens delegater i stället deltog i den resa, som ordnades av Finlands biblioteksförening och Helsingfors stadsbibliotek.

Ekonomin 2011

Föreningens ekonomi var stabilare än under föregående år. Saldot på föreningens konto var 31.435,36 euro per den 31.12.2011. Möteskostnaderna utgjorde den största utgiftsposten. Understöd beviljades av Kulturfonden för Sverige och Finland (300 euro), Svenska kulturfonden (12.000 euro), Stiftelsen Emilie och Rudolf Gesellius fond (1.500 euro), Undervisnings- och kulturministeriet (13.500 euro) och William Thurings stiftelse (1.000 euro).

Årskonferensen sponsorerades dessutom av Borgå handelsläroverk, BTJ Finland Oy, Kimitoöns kommun, LM Informationstjänster, Lovisa stad, Lovisa stadsbibliotek, PwC Finland (PricewaterhouseCoopers), Schildts Förlags AB, Svenska litteratursällskapet i Finland r.f., Tibo Trading Ab och tidningen Östra Nyland.

Annika Lustig/Bokföringsbyrå Baarman skötte föreningens bokföring samt en del löpande anmälningar och utbetalningar till myndigheter eftersom föreningen även har försäkrings-, löne- och arvodesutgifter. Föreningen deltar i omkostnaderna för copyrightjuristen Pekka Heikkinens deltagande i den nordiska upphovsrättsarbetsgruppen.

Arkiv och historik
Föreningens arkiv, som omfattar ca 10 hyllmeter och nästan hundra mappar och böcker finns förvarat och tillgängligt i Åbo Akademis bibliotek. Arkivet har inte donerats till bibliotekets handskriftsamling och är därför inte katalogiserat.

I december valdes Ellinor Hjerpe till ansvarig för arkiveringen av föreningens material.

Förteckningar

Medlemmar i utskott och arbetsgrupper 2011.

IT-utskottet:
Annika Lund fortsatte som ordförande för utskottet. Övriga medlemmar var Helena Backman-Karvonen (Borgå/Porssebiblioteken), Gerd Backman-Pettersson (Väståboland/Blanka-biblioteken), Yvonne Henriksson (Raseborgs stadsbibliotek), Esa-Pekka Keskitalo (Nationalbiblioteket), Harriet Lill-Smeds (Lovisa/Biblioteken i Östra Nyland), Solveig Lund (Pedersöre/Fredrika-biblioteken), Christian Nelson (Tritonia i Vasa), Ringa Sandelin (Åbo/Allärs-representant), Susanna Söderholm (Helsingfors/HelMet-biblioteken), Jonas Tana (Biblioteken.fi), Leena Uhlenius (Mariehamn/Katrina-biblioteken) och Barbro Wigell-Ryynänen (UKM).

Internationella utskottet:
Lisbet Muurinen (Vanda stadsbibliotek) åtog sig att efterträda Katriina Strandwall som ordförande för Internationella utskottet under sommaren.

Sekreterare valdes per möte. Övriga medlemmar i utskottet var Carola Bäckström, Gunnar Högnäs (Åbo stadsbibliotek), Isabel Johansson, Ylva Larsdotter, Ringa Sandelin, Georg Strien (Bytescentralen för vetenskaplig litteratur), Kristina Virtanen och Minna von Zansen (Celia-biblioteket).

Katriina Strandwall fortsatte som utskottets representerat i Volontärarbetsgruppen, som förbereder frivilligarbetet för IFLA 2012 på uppdrag av den Nationella kommittén (National Committee).

PR-utskottet
Medlemmar i utskottet är PR-ansvariga, Lena Sågfors, Rebecka Fokin, Tove Knutar och Jonas Tana.

FSBF var under året ordinarie medlem i följande organisationer:

- EBLIDA - European Beurau of Library and Information and Documentation Associations (Saara Ihamäki, som valts av Finlands biblioteksförening. Finlands representant väljs turvis från tre biblioteksföreningar)
- Finlands biblioteksmuseiförening
- IFLA – International Federation of Library Associations (Barbro Nygård)
- IFLAs Information Technology Section (Annika Lund)
- Svenska studiecentralen (Mia Malm)
- Åbolands föreningsråd.

Representanter i övriga samarbetsorgan:

- Barbro Nygård i Biblioteksföreningarnas samarbetsorgan BFSO/KNK
- Annika Lund i styrgruppen för Kirjastot.fi/Biblioteken.fi
- Ringa Sandelin i referensgruppen för andra stadiets utbildning / läroavtalsutbildningen på svenska i Finland vid Borgå Handelsläroverk
- Disa Svenskberg i Minerva – arbetsgruppen för de biblioteksfackliga organisationerna
- Ringa Sandelin och Annika Lund i Nationalbibliotekets MARC 21-grupp. Övriga medlemmar: Ulla Ikäheimo (NB/ordförande) och Jaana Routakangas (NB)
- Barbro Nygård i National Committee, som förbereder IFLAs kongress i Helsingfors 2012
- Barbro Nygård i Nationella arbetsgruppen för utbildningsfrågor inom biblioteks- och informationsområdet (Kansallinen kirjasto- ja informaatioalan koulutustyöryhmä)

Övrig representation
Airi Forssell företrädde på inbjudan av UKM föreningen i Twin Cities seminariet ”To (too?) Public: Library Marketing and Public Relations in Public Libraries Today” i Tallinn 4-6.5. Airis rapport från seminariet publicerades i Bibban nr 3/2011.

Tove Knutar representerade föreningen på det nordiska expertseminariet ”Framtidens bibliotek” i Helsingfors 13-14.10 på inbjudan av UKM.

Barbro Nygård företrädde FSBF vid en IFLA-middag 20.1 ordnad av Finlands vetenskapliga bibliotekssamfund (Kansainvälisten asioiden työryhmä).

Barbro Nygård deltog i panelen på Helsingfors arbetarinstitut under temakvällen ”E-boken och litteraturerna” på Arbis bibliotek den 31.3.

Barbro Nygård deltog i Finlands biblioteksförenings julglöggskväll den 9.12.

Barbro Wigell-Ryynänen
biblioteksakkunnigt kulturråd
Undervisnings- och kulturministeriet

”Biblioteken är en del av det demokratiska medborgarsamhället där alla har rätt till information och kunskap”

Pigga 150-åringar

I början av 1860-talet grundades många bibliotek som alltså i dessa tider nyligen har fyllt eller fyller 150 år. År 2010 fyllde Helsingfors stadsbibliotek 150 år och Finlands biblioteksförening 100 år. Stadsbiblioteket gav i samband med jubileet ut en historik som täckte åren 1940–2005, Kirjastoseuras historik täckte åren 1985–2010. I Tammerfors stadsbiblioteks historik från 2011 anspelar bokens titel på biblioteket som ett alla själars apotek. Biblioteksverksamheten i Dragsfjärd fyllde 150 år redan 2006. Historiken Nytta och nöje utkom i början av detta år med stöd från bl. a. Svenska kulturfonden, Konstsamfundet och Oskar Öflunds stiftelse. Den rikt illustrerade, verkligt läsvärda boken återspeglar samtidigt vårt lands bibliotekshistoria.

De första biblioteken var starkt förbundna med den nationella väckelsen och folkbildningen. I början talade man om folkbibliotek, ordet folkbibliotek har levt vidare i det övriga Norden, här hos oss blev folkbiblioteken sedermera allmänna bibliotek.

Vid 1900-talets början fanns i vårt land 2000 folkbibliotek av mycket varierande kvalitet. Kansanvalistusseuras sekreterare, Aksel August Granfelt, kritiserade på ett möte i Tammerfors 1905 strängt den bristande finansieringen av biblioteken. Det räcker inte med att samla in pengar genom att ordna olika nöjestillställningar och be kommunerna om tillfällig finansiering för att sedan slå sig till ro och tycka att biblioteket är färdigt, påpekade han.

Vår första biblioteklag trädde i kraft år 1929. Med lagstiftningen kom offentlig finansiering från kommunerna och staten. Lagstiftningen betonade allas rätt till bildning och kunskap, då som nu:

”Syftet med de allmänna bibliotekens biblioteks- och informationstjänster är att främja befolkningens lika möjligheter till bildning, litterära och konstnärliga intressen, fortlöpande utveckling av kunskaper och färdigheter samt medborgerliga färdigheter, internationalisering och till livslångt lärande.”

De nordiska biblioteken är ett föredöme för biblioteksakkunniga ute i världen. Det är inte enbart de vackra och funktionella biblioteksbyggnaderna och den moderna utrustningen och servicen som intresserar, inte enbart de - särskilt för Finlands del - höga utlånings- och besökssiffrorna. Typiskt för de nordiska biblioteken är deras centrala roll i samhälle och dagligt liv. Biblioteken är en del av det demokratiska medborgarsamhället där alla har rätt till information och kunskap.

I Syd- och Mellaneuropa är det vanligt med 1–2 biblioteksklån per invånare och år, och lokaliteterna inbjuder sällan till någon längre tids vistelse mellan hyllorna. Våra 18 lån per invånare och år ligger i världstoppen, också om utlåningen har sjunkit något från år till år.

Hos oss har besöken i det fysiska biblioteket sjunkit med 1,7 miljoner till 52,6 miljoner besök. Besöken på bibliotekens webbsidor har däremot ökat kraftigt och är nu uppe i 57 miljoner besök. Aku Alanen vid Statistikcentralen har skrivit en intressant artikel i Tieto&trendit nr 4–5/2011 där han bl. a. talar om biblioteksanvändningen som ett slags allemansrätt och om biblioteksbyggnadernas värde. Han tolkar minskningen av besök som ett tecken på att bibliotekens samhälleliga betydelse har minskat.

Biblioteken har utvecklat sina webbtjänster sedan slutet av 1990-talet, ofta med avsevärt statligt stöd. För min del vill jag gärna se statistiken ovan som ett tecken på hur livskraftiga våra bibliotek är. De höga utlånings- och användningssiffrorna är ett gott betyg och de virtuella besöken är också biblioteksbesök. En ständig föryngringskur är i själva verket på gång när biblioteken utvecklas i takt med samhälle och dagligt liv!

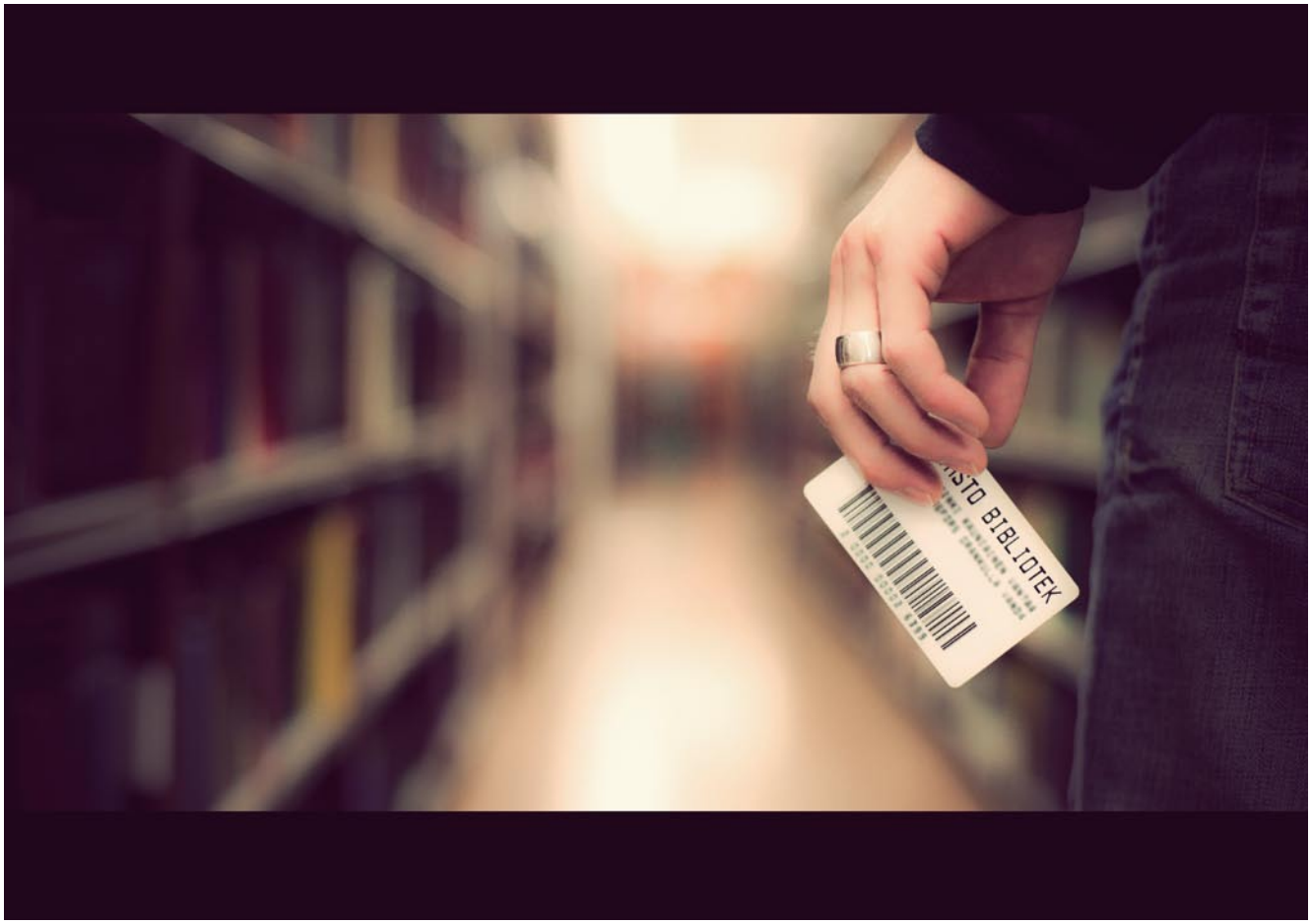

▲ **"Bibliografik"** av Jonas Tana

Avsändare
Finlands svenska biblioteksförening
c/o Anna-Maria Malm
Karis bibliotek
Centralgatan 90–92
10300 Karis

M
Itella Oyj

IFLA
2012 Helsinki

LIBRARIES NOW!
INSPIRING
SURPRISING
EMPOWERING